

Fürdők, nyaraló- és turistatelepek.

Csobánka. Budapest környékének legregényesebb fekvésű községe, már a mult nyáron is kedvelt kiránduló helye volt a fővárosi közönségnek, idővel pedig kétségkívül kellemes nyaralóhelylyé fog válni. Erre fekvésénél fogva kiválóan alkalmas. Regényes sziklás hegyek aljában, az erdő közvetlen szélén terül el e csinos tiszta falu, mely a pomázi vasúti állomásról gyalog $\frac{3}{4}$, kocsin fél óra alatt érhető el. A csobánkai vendéglőt január elején *Krachler János* tagtársunk vette át, ki a kiránduló közönség igényeit lehetőleg kielégíteni igyekszik. Úgyanő április elejétől kezdve Pomáz és Csobánka közt rendes társaskoosi-járatokat tart fenn; e kocsik hétköznapiakon négyszer, vasárnap minden vonathoz közlekednek.

A kirándulóknak Csobánka környékén a következő érdekes helyek kínálkoznak:

Az *Oszolyra* (329 m.) a faluból 20 percz alatt; a Laszlovszky-ligetből kis fél óra alatt;

a *Csúcshegyre* (357 m.) kis fél óra; mindkét csúcsról igen szép kilátás;

a *Kis-Kerélyre* (486 m.) $\frac{3}{4}$ óra alatt; igen szép kilátás; a hegy oldalában érdekes barlang;

a *Nagy-Kerélyre* (537 m.) 1 óra alatt; gyönyörű kilátás;

a *Szent kúthoz* fél óra (l. Turisták Lapja I. évf. 158. lap);

a *Maczka jama* barlanghoz, $\frac{3}{4}$ óra.

Távolabbi kirándulások: a *Csikóvárra* (556 m.) $1\frac{1}{2}$ óra; a *Szurdok* völgyébe és Pilis-Szt.-Keresztre $1\frac{1}{2}$ óra.

Mátrafüred. A Mátra-Osztály kezdeményezésére a Gyöngyöستől jó kőúton $\frac{3}{4}$ órára, a Mátra tövében fekvő *Bene* pusztán tervezett klimatikus gyógyhely s nyaralóhely virágzásnak indul. A már meglevő néhány nyaralót a megalakult *Mátrafüredi nyaraló- és fürdőtelep* rész-

vénytársaság már az idén lakható hat kisebb-nagyobb nyaralóval gyarapítja s miután — értesüléseink szerint — a kereslet már is nagy, valószínű hogy ezen számot még az idén megkétszerezendi. A nyaralók bérbe, vagy (esetleg részletfizetés mellett is) örök áron is eladatnak s a befolyó pénzen újak építtetnek. A három oldalról s kivált észak felől a Mátragerincez által védett Mátrafüred enyhe hegyi levegőjénél fogva kétségtelenül alkalmas üdülőhely, annál inkább, mert a nyaralók az erdő szélén építvék, honnan aztán a legpompásabb tölgy- és bükkerdőben akár napokra terjedő kényelmes kirándulások tehetők; így a szép kilátást nyújtó *Hanák-kilátóra*, a közeli *Gyökeres forráshoz*, a *Szent-László forrásaihoz*, a *Kékesre* (1012 m.), *Parádra* stb. Az üde levegő s a kitiűnő források a telepet nyaralásra különösen alkalmassá teszik. Az itteni vendéglő, melyet a részvénytársaság bérbe venni szándékozik, mérsékelt igényeknek már ez idő szerint is megfelel.

Kőszeg mint nyaralók tanyája. Ez a 7300 lakossal bíró sz. k. város Vasvármegye főlegységének, az Alpok legkeletibb nyúlványának aljában fekszik. A város fekvése igen szép, kirándulásai gyönyörűek. Hogy e város nyaralásra kiválóan alkalmas, a következő adatokból is látható. Kőszegnek van több uszodája, gőz- és kádfürdője, hidegvíz-gyógyintézete; a városban 10 orvos lakik. Erdő a város közelében van, a lakások jók és olcsók. Azóta, hogy katonák nincsenek Kőszegen, igen számos lakás áll üresen, családoknak és egyeseknek való, butorozva és a nélkülül. Az élet rendkívül olcsó s jó vendéglők is vannak. A fővárosi közönséget Kőszegre mint nyaralásra különösen alkalmas helyre ezúttal egyenesen figyelemztetni bátorodom.

Ebenspanger J.

Barlangkutatások.

Az aggteleki barlang új bejárájának áttörése f. hó 15-én szerencsésen sikerült. E nagyfontosságú eseményről örömmel értesült az egész hazai közönség, s a munkát végzett *Keleti Kárpátok Osztálya* s annak ügyvivő alelnöke *Siegmeth Károly* ez alkalomból sokfelől részesült elismerésben és üdvözlésben.

Az aggteleki barlangot, a világnak nagyságra nézve második cseppkőbarlangját a Magyarorsz. Kárpát-Egyesület *Siegmeth Károly* indítványára 1881-ben bérbe, 1886-ban pedig örök bérbe vette, s azonnal megtette az utak s hidak körül a legszükségesebb javításokat s az addig dívó fáklavilágítást betiltotta.

1885-ben, ugyancsak Siegmeth indítványára, az egyesület elhatározta, hogy új bejáratot fog türetni s ezáltal a közönségre nézve egész hosszában hozzáférhetővé tenni; a munka vezetését a Keleti Kárpátok Osztályára bízta; 1885-ben és 1886-ban Münnich Kálmán bányaigazgató megejtette a barlang mérnöki felvételét, de az áttörés munkálatai pénz hiányában csak 1888. nyarán kezdődhettek meg. Azóta a munka serényen folyt; a közoktatásügyi miniszterium 1000 frtnyi segélyt engedélyezett e kulturális célra, az anyaegyesület két ízben 500 frtnyi kölcsönrel támogatta az Osztályt, a Kassán 1890. január 4-én rendezett bál 400 frttal, a Budapesti Osztálynak 1890. márczius 11-én rendezett házi estélye pedig 50 frttal járult az áttörési munkálatok költségeinek fedezéséhez.

Az áttörési munkálatok haladását a következő adatok tüntetik fel:

1889. szept. 15-én át volt törve	42 m.
„ decz. 31-én	76 „
1890. febr. 8-án	80 „
„ febr. 16-án	88 „
„ márcz. 3-án	95 „
„ márcz. 15-én (befejezés)	100 „

Az áttörés befejezése, melyet június hóban reméltek, már márczius 15-én történt meg; ezután hátra van még egy 85 m. hosszú barlangfolyosó kiszélesítése, az ú. n. *Pokolig* vezető út kiépítése, lépcsők felállítása stb. Az áttörés kezdete a barlang régi bejáratától 4509 méternyi távolságban van; az új tárna 26 foknyi emelkedéssel nyílik az Aggtelekről Tornára vezető országútra, melyet a Vöröstó mellett ér el.

Magának az egész barlangnak hossza 5797 m., a mellékágakkal együtt 8481 m. Meglátogatása eddig 15—16 órát igényelt; most az új bejáraton bemenve 6—8 óra alatt lehet a barlangon végig menni, sőt a ki ezt is sokalja, 2—3 óra alatt megtekintheti a barlang legszebb részeit, mint az *Arany-utczát*, a *Csillag-vízgázló tornyot*, a *Poklot* stb., melyek

mind az új bejárat közelében vannak. A barlang ünneplés megnyitása a Keleti Kárpátok Osztályának 1890. évi augusztus hóban tartandó közgyűlése után lesz.

Barlangleletek a Magas Tátrában. Ily cím alatt *Kolbenheyer Károly* a Karpathen-Post f. é. 3. számában érdekes cikket közöl, melyből a következőket vesszük át: *Pauli Ede* poronini főerdész mult évi augusztus hóban Zakopane táján barlangkutatásokat eszközölt, melyek érdekes eredményre vezettek. Először a Kasprova völgyben már évek óta ismert, de eddig figyelemre nem méltatott barlangot kutatta át. Első kísérletei nem sok eredményre vezettek, mivel 20 méternyi mélységnél tovább nem birt hatolni; október hóban ismételve felkereste a barlangot s abban 30 méternyre ereszkedett le; itt mintegy 40 méter magas s 20 m. széles csarnokot talált, melyből jobb felé folyosó vezet. E folyosó ismét két ágra szakad, egyik ág lefelé ereszkedik, a másik tágas üregbe vezet, melyben szép cseppkőképződmények fordulnak elő; a stalaktitok hófehérek, a stalagmitok ellenben sárgák és szürkék. A folyosó további részét sziklák temették be, de Pauli a visszhangból azt gyanítja, hogy odább még nagyobb üregnek is kell lennie. Pauli ezen kívül még számos barlangot kutatott ki, melyek egyikében kis tó is van. A korán beálló havazások miatt, melyek a barlang bejáratát betemették, Pauli e helyen nem folytathatta kutatásait, azonban figyelmét az Olczisko-völgyben Jaszczurówka mellett felfedezett két barlangra irányította. Mindkét barlangban a barlangi medvének számos csontját találta, valamint egy teljes szarvascsontvázat. A leletet *Szajnocha* krakói tanár vizsgálta meg, ki benne nőstény *Cervus Alces* csontvázat ismert meg. A csontvázat, mely eddig egyedüli bizonyítéka annak, hogy *Cervus Alces* a Tátrában is előfordult, a krakói egyetem muzeumában állították fel.